

Digesvaler og dieselforbrug sætter dagsordenen i grusgraven

Verdensmålene er pejlemærker i Stenlille Grusgravs ambition om bæredygtig omstilling. I grusgraven arbejder de målrettet på at sænke dieselforbrug, genbruge byggematerialer og styrke biodiversiteten.

Artikel, som en del af Sorø Erhvervs serie bæredygtig omstilling i virksomheder , Vækst via Viden
<https://vaekstviaviden.com/verdensmaal/cases/digesvaler-og-dieselforbrug-saetter-dagsorden-i-grusgraven/>

Ved at kører smartere kan grusgraven sænke forbruget af diesel.

Tekst og foto: Pipaluk Balslev

Støvet står tæt om bilen på grusvejen ind i grusgraven. Oppe på en stor bunke grus ligger et lille blå træscur omgivet af grønne træer og havtornebuske. Her tager grusgravejer Christian Kalle og hans kone Anette Kalle Larsen imod. I skuret står en lædersofa, der er dækket af støv. Men her er rart og ved det lille spisebord byder ægteparret på hjemmebagte brombærsmutter og kaffe.

Det er kun tre år siden Christian sammen med sin far Gert Pedersen overtog grusgraven. Christian Kalle er uddannet maskinmester og havde aldrig arbejdet med grus før. "Men der skulle ske noget andet, og så fortalte min far, at der var en grusgrav til salg i Stenlille," fortæller grusgravejeren.

Grønne frøer og digesvaler

I de tre år har parret lært meget om, hvad det vil sige at drive grusgrav, og hvad der skal til for at omlægge til grøn omstilling.

"Grusgravsbranchen er som udgangspunkt en sort branche. Man tager ting op af jorden og forbruger det. Når du læser historier om grusgrave, så larmer det, naboerne klager, det fylder og støver. Det er de dårlige historier," siger Anette Kalle Larsen, som tager sig af kommunikation og marketing og koordinerer den bæredygtige omstilling i virksomheden. Hun fortsætter: "Men det er jo også et naturfyldt område. Et fredfyldt og et dejligt sted."

Og biodiversiteten har gode kår i grusgraven, der lægger jord til dyr og planter, der trives med den næringsfattige jord. Digesvaler bygger reder i skrænterne ved søen, og om foråret er der et højlydt kor af kvækkende grønne frøer ved søen med det rene vand, der også giver liv til både strandtudse, snog og diverse fuglearter.

Under første coronanedlukning begyndte parret at nærlæse FN's verdensmål. Og efter at have sat sig grundigt ind i dem, valgte de fire mål, der relaterer sig til grusgraven, og som de nu arbejder aktivt med.

Dyre- og plantelivet trives i Stenlille Grusgrav, hvor der er et rigt fugleliv. Der er blandt andet observeret lille lappedykker, toppet lappedykker, gråstribet lappedykker, strandskade, gråand, blichøne, sangdrossel, nattegal, gulbug og rørsanger.

Gummigeden er den store CO2-synder

Grusgravens store udfordring er CO2-udledning. For de store maskiner har et enormt forbrug af diesel og bidrager dermed negativt til CO2-udledningen. Derfor er virksomheden sammen med en ekstern konsulent ved at undersøge, hvordan den bedst reducerer dieselforbruget. Det gør den blandt andet ved at udskifte maskiner og køre smartere. For eksempel har grusgraven investeret i et mobilt transportbånd, som ikke bruger så meget energi på at flytte materialer, som en stor gummiged. Og grusgravens gamle generator er blevet udskiftet med nyere model, der har det halve energiforbrug.

Christian Kalle står for den daglige drift af Stenlille Grusgrav mens Anette Kalle Larsen tager sig af marketing og koordinerer arbejdet med verdensmålene.

Genbrug af byggematerialer og muldjord

I Stenlille Grusgrav udvinder de ikke kun materialer. De indgår også i en cirkulær økonomi ved at tage imod nedbrydningsprodukter som tegl og beton, som de omdanner til genbrugsstabilgrus. Og i foråret fik grusgraven tilladelse til at tage imod muldjord, som de renser for sten, rødder og græstørv og blander med andre jordtyper eller grus, så muldjorden får en god kvalitet og kan sælges igen. Og måske er det bare en start, mener Anette Kalle Larsen:

”Vi går fra den lineære brug- og smid-væk-kultur til det cirkulære. Lige nu er det knust tegl, beton og jord, som vi genbruger. Men der kommer garanteret flere produkter. Jeg forestiller mig, at om fem – ti år er der flere produkter, der er genanvendelige.” Også Christian Kalle ser også muligheder i for eksempel at kunne genbruge fundamentet fra nedrevne bygninger i stedet for at deponere det.

Grusgraven modtager muldjord, der forædles, så den kan genbruges og sælges videre.

Bæredygtig økonomi

Parret har haft mange snakke undervejs om at være first mover inden for grøn omstilling. "For det kan være fedt, men også skræmmende," siger Anette Kalle Larsen, og fortæller, at de ikke har kastet sig ud i noget, de ikke har snakket grundigt om. Christian Kalle fortæller, at han til at begynde med var tøvende overfor at kaste sig ud i den bæredygtige omstilling. "Der skal ske en værdiskabelse, som kan honorere den her udgift til den bæredygtige omstilling. For det er en udgift, som skal påregnes. Men den indsats vi har lagt indtil nu, har virkelig reduceret vores dieselolieforbrug og dermed fritlagt noget kapital. Indtil det regnestykke gik op for mig, var jeg nok ikke den, der stod og jublede over det her. Men det er blevet synligt for mig, så nu kan jeg godt se det," konkluderer han.

Anette og Christian Kalle er enige om, at der stadig er noget at arbejde med. "Vi er ikke i mål. Det kan gøres meget bedre. Det er den proces, vi er i gang med. Men vi gør noget mere end bare at producere de daglige materialer, og vi er faktisk med til at skabe større biodiversitet. Grusgraven er en industri, som er født sort, som vi gør mere grøn."

FAKTA

Området har været grusgrav siden 1970'erne. En tredjedel af Stenlille Grusgrav bliver gravet. Resten er natur, landbrugsjord og skov. Når grusgraven er færdiggravet om 20-25 år skal den efterlades til vild natur.

stenlillegrusgrav.dk/